

St. prp. nr. 13.

(1979—80)

Om samtykke til ratifikasjon av en overenskomst mellom Norge og Tsjekkoslovakia, undertegnet den 27. juni 1979, vedrørende unngåelse av dobbeltbeskatning og forebyggelse av skatteundragelse med hensyn til skatter av inntekt og formue

*Tilråding fra Finans- og tolldepartementet av 19. oktober 1979
godkjent i statsråd samme dag.*

1. SAMMENDRAG

Den 27. juni 1979 ble det undertegnet en overenskomst til unngåelse av dobbeltbeskatning mellom Norge og Tsjekkoslovakia. Samtykke til undertegning ble gitt ved kongelig resolusjon av 1. juni 1979. Overenskomsten vil tre i kraft ved utvekslingen av ratifikasjonsdokumentene og vil få virkning med hensyn til inntekt som er oppebåret på eller etter 1. januar i det år som følger nærmest etter det år i hvilket ratifikasjonsdokumentene blir utvekslet, og med hensyn til formue som er lignet i eller etter det andre kalenderår som følger nærmest etter det år da ratifikasjonsdokumentene blir utvekslet.

2. INNLEDNING

Etter initiativ fra Tsjekkoslovakia ble det innledet forhandlinger om inngåelse av en generell dobbeltbeskatningsavtale mellom Norge og Tsjekkoslovakia i 1977. Første forhandlingsrunde fant sted i Oslo i april 1977, og forhandlingene ble avsluttet i Praha i september s. å. Det ble da oppnådd enighet mellom de to staters forhandlingsdelegasjoner om et avtaleutkast avfattet på engelsk.

Den norske forhandlingsdelegasjon, som ble oppnevnt av Finansdepartementet, bestod av ekspedisjonssjef Arne Scheel, byråsjef Odd Hengsle og førstekonsulent (nåværende byråsjef) Odd Ivar Biller, alle fra Finansdepartementet.

Avtaleutkastet ble, med enkelte mindre endringer, lagt til grunn ved undertegningen, som fant sted under den tsjekkoslaviske utenriksministers besøk i Oslo i juni 1979. Avtalen er fra norsk side undertegnet av utenriksminister Knut Frydenlund og fra tsjekkoslaviske side av utenriksminister Bohuslav Choupek.

Overenskomsten følger i store trekk det mønster som er lagt til grunn i lignende avtaler som Norge tidligere har inngått med en lang rekke andre land til unngåelse av dob-

beltbeskatning. De bygger på mønsterutkast utarbeidet av Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) i 1963, senere avløst av et revidert utkast i 1977.

Overenskomsten omfatter 29 artikler og en protokoll, som utgjør en integrerende del av overenskomsten.

Som trykte vedlegg til proposisjonen følger overenskomsten med den tilhørende protokoll på engelsk, og en av Finansdepartementet utarbeidet uoffisiell oversettelse av overenskomsten til norsk.

3. BEMERKNINGER TIL DE ENKELTE ARTIKLER

Artiklene 1 og 2 har bestemmelser om overenskomstens saklige anvendelsesområde. Den gjelder fysiske og juridiske personer som er bosatt (hjemmehørende) i den ene av statene eller i begge stater. Den omfatter skatter av inntekt og formue.

Artiklene 3, 4 og 5 inneholder definisjoner av forskjellige ord og uttrykk som forekommer i overenskomsten.

Det følger av artikkel 3 punkt 1 b) at overenskomsten ikke får anvendelse for Svalbard, Jan Mayen og de norske besittelser utenfor Europa (de norske biland). Derimot omfatter overenskomsten Norges sjøterritorium og den norske del av kontinentalsokkelen, hvor Norge overensstemmende med sin nasjonale lovgivning og folkeretten kan utøve sine rettigheter med hensyn til havbunnen og undergrunnen samt deres naturforekomster.

Artikkel 4 inneholder regler om hva som skal forstås med uttrykket «skattemessig bopel» og hvorledes det skal forholdes når en fysisk eller juridisk person etter intern lovgivning i de to stater anses for å være bosatt (hjemmehørende) både i Norge og Tsjekkoslovakia.

Samtykke til ratifikasjon av en overenskomst mellom Norge og Tsjekkoslovakia vedrørende unngåelse av dobbeltbeskatning og forebyggelse av skatteunndragelse.

Artikkel 5 inneholder definisjon av uttrykket «fast driftssted». Denne definisjon er viktig fordi den danner rammen for skattlegging av fortjeneste ved forretningsvirksomhet i henhold til reglene i artikkel 7, som en person bosatt i den ene stat oppebærer i den annen stat. Formuleringen svarer i det alt vesentlige til OECD-utkastet.

Artikkel 6 fastsetter at inntekt av fast eiendom kan skattlegges i den stat hvor eiendommen ligger (kildestaten). Utformingen av artikkelen ligger nær opp til OECD's mønster.

Artikkel 7 gir regler om skattlegging av fortjeneste ved forretningsvirksomhet som et foretagende hjemmehørende i den ene stat utøver i den annen stat. Slik inntekt kan bare inntektsbeskattes i den sistnevnte stat hvis den utøves gjennom et fast driftssted der. De nærmere definisjoner av hva som forstås ved et fast driftssted, er som nevnt foran, tatt inn i artikkel 5. Derimot inneholder artikkel 7 hovedprinsippene for selve ansettelsen av inntekt som skriver seg fra det faste driftssted. Disse hovedprinsipper avviker ikke på noe vesentlig punkt fra de prinsipper som er kommet til uttrykk i OECD's mønsteravtale.

Artikkel 8 gir regler om skattlegging av fortjeneste ved internasjonal skipsfarts- og luftfartsvirksomhet. Overensstemmende med OECD's mønsterartikkel kan inntekt av slik virksomhet bare skattlegges i den stat hvor foretagendets virkelige ledelse har sitt sete. I artikkelens punkt 3 er tatt inn en bestemmelse for å klargjøre at punkt 1 også gjelder fortjeneste når et foretagende deltar i en «pool», et felles forretningsforetagende eller et internasjonalt driftskontor. Da den virkelige ledelse for konsortiet Scandinavian Airlines System ikke er i Norge, er det i artikkelens punkt 4 tatt inn en regel som sikrer Norge adgang til å skattlegge den andel av fortjenesten som tilfaller Det Norske Luftfartsselskap A/S som deltager i det nevnte konsortium.

Artikkel 9 omhandler foretagender som har fast tilknytning til hverandre og er i hovedsak avfattet etter OECD's mønster.

Artiklene 10, 11 og 12 har regler om skattleggingen av henholdsvis dividender, renter og royalties. Slike inntekter er etter avtalen tillagt den stat til beskatning hvor mottageren er bosatt (hjemmehørende). Samtidig er den stat hvor dividender og royalties skriver seg fra, tillagt rett til å oppkreve skatt av slike inntekter ved kilden etter en begrenset sats.

Bestemmelsene i avtalens artikkel 10 punkt 2 om kildebeskatning av dividender er i samsvar med OECD's mønsterutkast og må betegnes som tilfredsstillende for norske interesser.

Avtalens artikkel 11 har i motsetning til OECD-utkastet ingen bestemmelse om kildebeskatning av renter. Da Norge i sin interne lovgivning ikke har hjemmel for kildebeskatning av renter som går fra Norge til utlandet, har det ikke fra norsk side vært fremsatt ønske om å få inntatt noen bestemmelse om adgang til kildebeskatning i artikkel 11.

Etter ønske fra tsjekkoslovakisk side er det i artikkel 12 punkt 2 tatt inn en bestemmelse om adgang til kildebeskatning av royalties etter en sats begrenset til 5 prosent av royaltyens bruttobeløp. Bestemmelsen avviker fra OECD's mønsterutkast, som ikke gir hjemmel for kildebeskatning av royalties. Norge har imidlertid i tidligere inngåtte avtaler — særlig med utviklingsland — godtatt en bestemmelse om kildebeskatning også av royalties.

Artikkel 13 har regler om skattlegging av formuesgevinst. Bestemmelsene er utformet på grunnlag av OECD's mønsterutkast.

Artikkel 14 har bestemmelser om skattlegging av inntekt ved utøvelse av frie yrker. Overensstemmende med OECD's mønsteravtale fastsetter artikkelens punkt 1 at inntekter ved utøvelse av fritt yrke som hovedregel skal være forbeholdt den stat til beskatning hvor yrkesutøveren er bosatt. Har han imidlertid en fast innredning (kontor eller lignende) i den annen stat av hensyn til sitt arbeid, kan hans inntekter skattlegges i den sistnevnte stat i den utstrekning disse kan tilskrives den faste innretning.

Artikkel 15 har regler om beskatningen av lønnsinntekter i privat tjeneste og svarer til OECD-mønsteret. En særbestemmelse er tatt inn om godtgjørelse for lønnsarbeid utført om bord i et luftfartøy drevet av luftfartskonsortiet Scandinavian Airlines System (SAS).

Styregodtgjørelse og annet lignende vederlag som oppebæres av en person bosatt i en kontraherende stat, kan etter artikkel 16 skattlegges i den stat hvor selskapet er hjemmehørende.

Artikkel 17 har bestemmelser om beskatningen av artister og idrettsutøvere, som er bosatt i en kontraherende stat og oppebærer inntekter ved opptreden i den annen kontraherende stat. Bestemmelsene ligger nær opp til OECD-mønsteret.

Samtykke til ratifikasjon av en overenskomst mellom Norge og Tsjekkoslovakia vedrørende unngåelse av dobbeltbeskatning og forebyggelse av skatteunndragelse.

Artiklene 18 og 19 har regler om skattleggingen av godtgjørelser — herunder pensjoner — i offentlige tjenesteforhold, om private pensjoner, underholdsbidrag og livrenter, samt pensjoner og andre ytelser fra offentlige trygdeinretninger. Bestemmelsene avviker noe i detaljene fra OECD-mønsteret.

I artikkel 20 finnes en bestemmelse om skattemessig begunstiging for studenter, praktikanter og forretningslæringer fra den ene stat som oppholder seg midlertidig i den annen stat i studie- eller opplæringsøyemed. En bestemmelse av lignende innhold finnes i de fleste generelle skatteavtaler mellom fremmede stater.

Noen bestemmelse om skattemessig begunstiging for professorer og andre fra den ene stat, som oppholder seg midlertidig i den annen stat i undervisnings- eller forskningsøyemed finnes ikke inntatt i overenskomsten.

I artikkel 21 er foreskrevet at inntekter som ikke uttrykkelig er omhandlet i de foranstående artikler i overenskomsten, bare skal kunne skattlegges i den stat hvor den som oppbeholder inntektene er bosatt.

Artikkel 22 har regler om skattlegging av formue. Reglene er utformet i samsvar med OECD's mønsteravtale.

Artikkel 23 inneholder regler om fremgangsmåten ved unngåelse av dobbeltbeskatning.

Begge stater anvender som hovedregel det såkalte fordelingsssystem, som kjennetegnes ved at det ved ligningen av en skattyter skal ses bort fra inntekt og formue som etter overenskomsten er forbeholdt den annen stat til beskatning. I første rekke gjelder dette inntekt av fast eiendom beliggende i den annen stat og av virksomhet knyttet til fast driftssted eller fast innretning i den annen stat, samt formue knyttet til slik virksomhet.

Enkelte inntekter vil etter overenskomsten kunne skattlegges i den stat hvor skattyteren er bosatt og — med en begrenset sats — i den stat hvor inntekten skriver seg fra. Det gjelder i første rekke dividender og royalties.

Så lenge Norge ikke har innført kildebeskatning av royalties, vil imidlertid dobbeltbeskatning av slike inntekter vanligvis ikke kunne inntre.

Dobbeltbeskatning av dividender avhjelpest ved at bostedsstaten innrømmer et nærmere bestemt fradrag i sin skatt — såkalt «credit» — for kildebeskatning trukket i den stat hvor dividenden skriver seg fra.

Artiklene 24—27 inneholder enkelte særlige bestemmelser. Det gjelder regler om ikke-diskriminering (art. 24), fremgangsmåten ved inngåelsen av gjensidige avtaler i enkelttilfelle (art. 25), utveksling av opplysninger (art. 26), og skattleggingen av diplomatiske og konsulære tjenestemenn (art. 27).

Artiklene 28 og 29 inneholder sluttbestemmelsene.

I protokollen har Norge i avsnitt I tatt forbehold om at artiklene 5, 7, 14 og 15 ikke skal gjelde virksomhet på kontinentalsokkelen. I tilfelle av dobbeltbeskatning av slik virksomhet, kan de kontraherende stater ta kontakt med hverandre med sikte på å nå frem til en avtale til unngåelse av dobbeltbeskatning og forebyggelse av skatteunndragelse.

I avsnitt II har Norge tatt forbehold om på begjæring å få artikkel 23 skiftet ut med en ny tekst som er formulert i protokollen, og som for Norges vedkommende helt ut bygger på «credit»-systemet.

Overenskomsten med tilhørende protokoll trer i kraft ved utvekslingen av ratifikasjonsdokumentene.

Stortingets samtykke til ratifikasjon av overenskomsten må foreligge.

Finans- og tolldepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt utkast til proposisjon til Stortinget om samtykke til ratifikasjon av en overenskomst mellom Norge og Tsjekkoslovakia til unngåelse av dobbeltbeskatning og forebyggelse av skatteunndragelse med hensyn til skatter av inntekt og formue.

Vi OLAV, Norges Konge,

gjør vitterlig:

Stortinget blir innbudt til å fatte vedtak om samtykke til at Norge ratifiserer en overenskomst mellom Norge og Tsjekkoslovakia, undertegnet den 27. juni 1979, vedrørende unngåelse av dobbeltbeskatning og forebyggelse av skatteunndragelse med hensyn til skatter av inntekt og formue.

Tilråding fra Finans- og tolldepartementet ligger ved i avtrykk.